

Ljetni kamp Speleološkog društva Karlovac na sjevernom Velebitu 2025. godine

Goran Mandić, Dinko Stopić

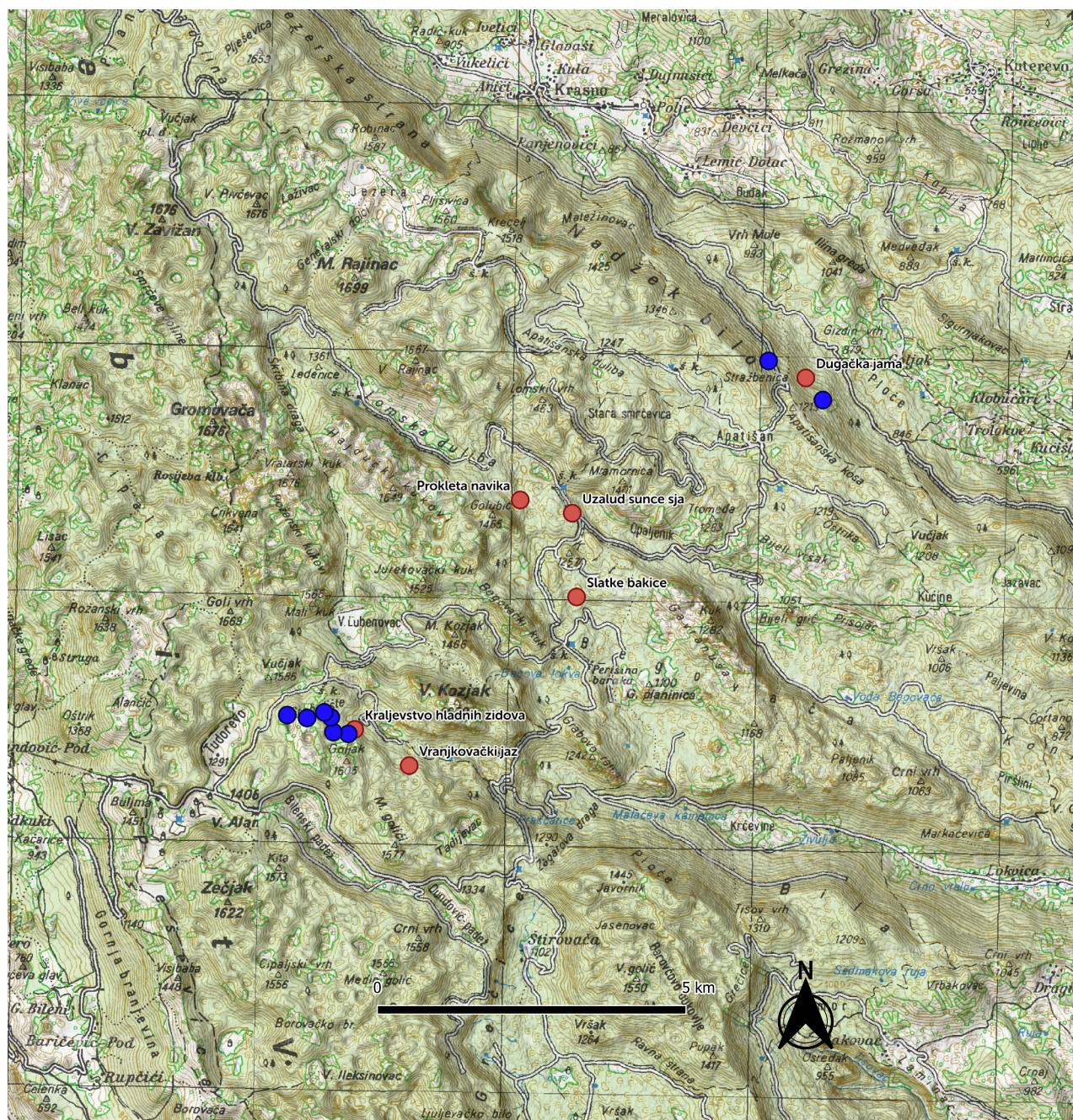
Speleološko društvo Karlovac, Karlovac

Nakon nekoliko godina izbjavanja sa sjevernog Velebita, na kojemu smo posljednji put bili 2022. godine, odlučili smo se vratiti i nastaviti s istraživanjima. Imali smo dva perspektivna objekta u kojima je trebalo nastaviti radove, nekoliko ranije pronađenih ulaza u speleološke objekte, a pripremili smo i lidar točke s potencijalnim novim ulazima. Kamp smo predvidjeli u periodu od 15. kolovoza do 24. kolovoza, sa smještajem u planinarskoj kući Apatišan.

Datum je odabran u skladu s našim mentalitetom. Ako organiziraš nešto na nekoliko dana i ne uključiš barem jedan neradni dan, bolje se toga posla ni ne prihvaćati. Tako smo odabrali Veliku Gospu te se 15. kolovoza uputili na Velebit. Krasno je poznato po tradicionalnom hodočašću i velikom broju posjetitelja, pa nam se činilo neumjesnim samo proći pokraj toga događaja. Odmah smo izgubili pola dana. Dolaskom do Apatišana zaključili smo da je najbolje nastaviti u tom ritmu – ne lutati šumom,

ispeći koju kobasicu i osmisli plan napada za sljedeće dane.

U blizini rampe i lugarnice Mali Lom imali smo jedan od ranije poznati ulaz (Prokleta navika) te dva potencijalna ulaza pronađena preko lidara. Jedan se nije pokazao perspektivnim, dok je drugi otkrio zanimljiv objekt (Uzalud sunce sja). Svojevremeno smo već naišli na taj ulaz, ali ga nismo zabilježili pa smo ga zaboravili. No kad je nešto suđeno, prije ili kasnije opet te dočeka.

Karta istraživanog područja (crveno označeno topografski snimljeni speleološki objekti, a plavo potvrđeni ulazi u speleološke objekte koji nisu topografski snimljeni i istraženi)

► Uzalud sunce sja

Ulazna pukotina pruža se smjerom SZ-JI, dimenzija 8×3 m, s procijenjenom dubinom od oko 20 m po kamenu. Na prvi pogled nije obećavala ništa drugo osim još jedne tipične velebitske *čarapice*. Međutim, spuštanjem na dno vertikale prema jugu otvara se lijepa dvorana dimenzija oko 30×15 m. Ona nije vidljiva s ulaza jer se u nju ulazi saginjanjem ispod ruba ulazne vertikale.

Isprva se činilo da postoje dva kanala: jedan koji se spušta prema sjeverozapadu i drugi koji se uspinje prema jugozapadu. Nakon obilaska cijeloga prostora zaključili smo da se radi o jednoj relativno velikoj kosoj dvorani s kamenom gromadom od poda do stropa u sredini. Dno je ispunjeno kamenim blokovima ispod kojih se mjestimično može provući, ali ne daleko. Dvorana je suha, bez ikakvog strujanja zraka.

Na najnižem dijelu, na dubini 31 m, nalazi se najbolja perspektiva za daljnje istraživanje – prolaz ispod bloka koji vodi u pukotinu koja se nastavlja dolje. Međutim, pukotina se nalazi između kamenih blokova pa bi proširivanje bilo vrlo opasno, a dodatno – nema strujanja zraka. Stoga smo za sad odustali.

Na južnoj strani, na najvišem dijelu dvorane, nalazi se blago položeni zasigani fosilni kanal koji se račva na dolazni i odlazni upitnik. Za nastavak trebalo bi ih širiti kroz sigovinu, no zbog tankog nadsloja i potpunog izostanka strujanja zraka procijenili smo da to nema smisla.

Ispod dna ulazne vertikale, prema sjeverozapadu, iza bloka, nalazi se još jedan kanal dug oko 10 m koji završava lijepim, suhim dimnjakom visokim 17 m, ispranih stijena, ali ni tu nismo pronašli perspektivu.

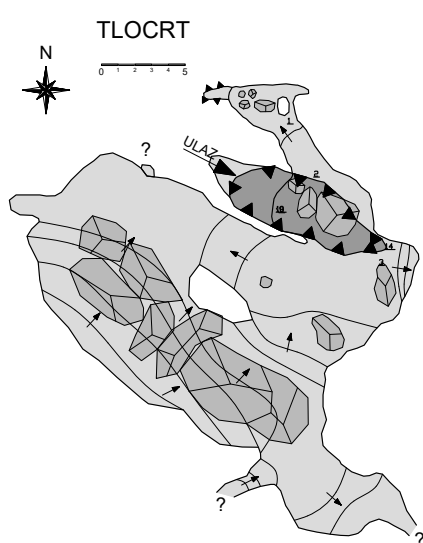
Za opremanje jame potrebno je 30 m užeta koje se veže za drvo blizu ulaza te se preko jednog međusidrišta $\Phi 8$ spušta na dno.

Ulaz u jamu Uzalud sunce sja | Foto: Tomislav Derda

Detalj iz dvorane na dnu jame Uzalud sunce sja | Foto: Tomislav Derda

JAMA UZALUD SUNCE SJA**Mali lom, Sj. Velebit**

16.08.2025.

Oznaka pločice:
047-454

M.J. 1:200

SPELEOLOŠKO DRUŠTVO KARLOVAC

top snimio: D. STOPIĆ

mjerio: T. DERDA

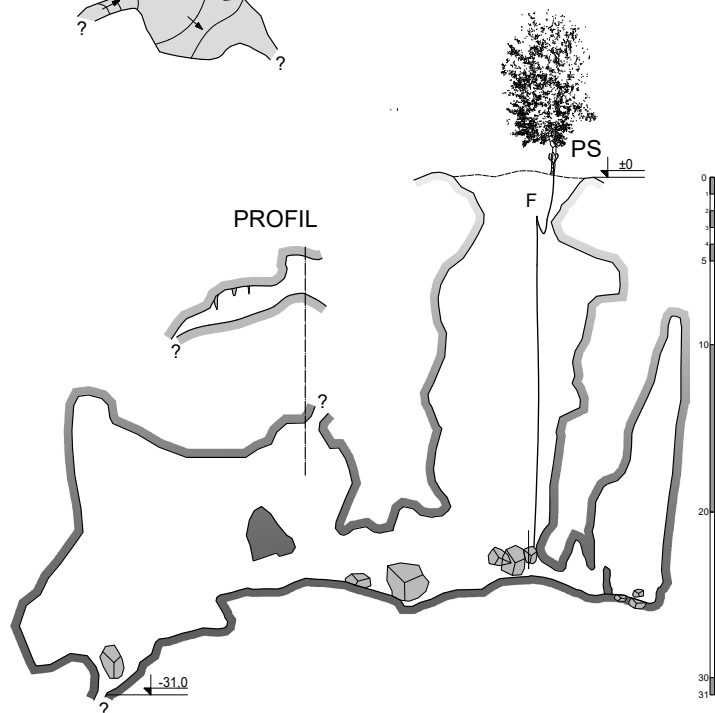
dubina: -31 m

duljina: 75,0 m

tlocrtna duljina: 59,0 m

HTRS:

385865E, 4958897N; Z=1206

► Prokleta navika

Objekt je na prvi pogled izgledao jednostavno, pa je postavljач krenuo u kratkim hlačama. Nakon pukotinskog ulaza $10 \times 2,5$ m slijedi vertikala od 25 m. Većim dijelom vertikale uzdužno stoji uglavljeno deblo koje se oslanja na blokove, djeluje nestabilno i trudimo se „ne gledati ga u oči“ dok prolazimo pokraj njega.

Dno vertikale čini prostrana dvorana $10 \times 3-4$ m. U njezinom južnom dijelu nalazi se prolaz – skok od 4 m kojim se dolazi na dno jame; na 30 m dubine. Tu se postavljач već dobro smrznuo, dijelom zbog provlačenja, dijelom zbog „brzog“ dolaska crtača.

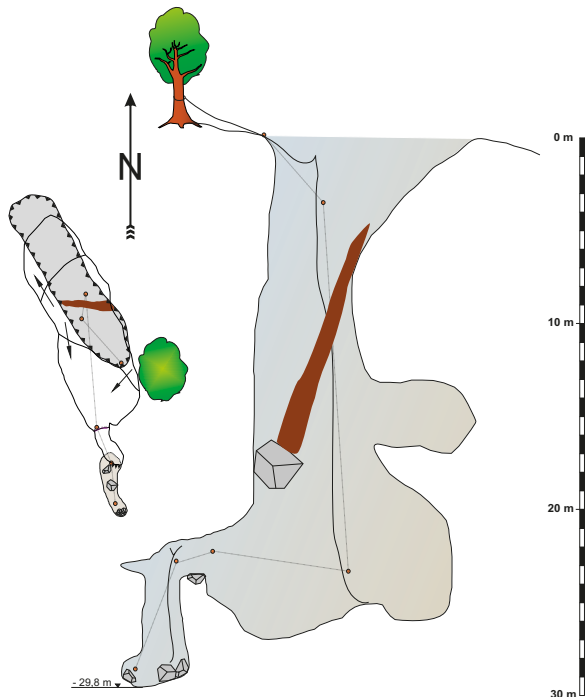

Opasnost u ulaznoj vertikali u jami Prokleta navika | Foto: Goran Mandić

Prokleta navika

Mali lom, Sjeverni Velebit

Br. pločice: 047-474
 Duljina: 41,1 m
 Horiz. duljina: 16,8 m
 Dubina: -29,8 m
 Koordinate (HTRS): 385023,7E, 4959110,8N, Z: 1245 m
 Topografski snimio: Goran Mandić
 Mjerio i opremio: Tomislav Mojšec
 Ostatak ekipe: Ivan Draganjac
 Istražili: SD Karlovac
 Datum istraživanja: 16.08.2025.
 Nacrt uredio: Goran Mandić

Ulaz u jamu Prokleta navika | Foto: Goran Mandić

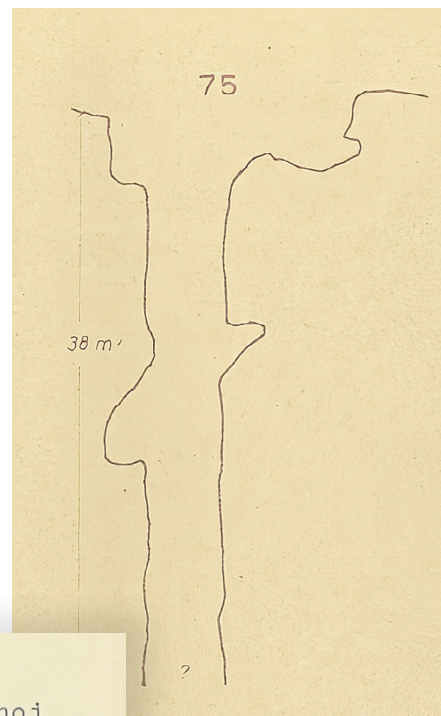
► Dugačka jama

Na Apatišanskoj kosi, prije Apatišana kad se dolazi iz smjera Krasna, zainteresirao nas je podatak o „otvorenoj“ jami iz arhive SDH. Tada je bila istražena do dubine od 38 m i po opisu nastavlja se dalje vertikalom. Uspjeli smo pronaći ulaz pomoću lidara i potvrditi po karakteristikama da se radi upravo o toj jami. Zadržali smo originalno ime speleološkog objekta.

Ulaz je široka pukotina dubine 4 m, dimenzija oko 17 × 3 m, smjera SSZ-JJI. U južnome dijelu otvara

se vertikalna dubine oko 35 m istog smjera, ali manjih dimenzija. U dijelu vertikale nalazi se sedlo, na kojemu se prema jugu vidi mala neprolazna pukotina, a prema zapadu kosina prekrivena zemljom i lišćem vodi do dna jame. Iznad dna, na visini oko 20 m, vidi se dolazni dimnjak. Zbog slabe perspektive nismo ga penjali. Ni uska, relativno dugačka južna pukotina bez strujanja zraka nije bila vrijedna širenja.

Za opremanje jame potrebno je 80 m užeta koje se veže za drvo blizu ulaza te se preko 5 međusidrišta $\Phi 8$ spušta na dno.

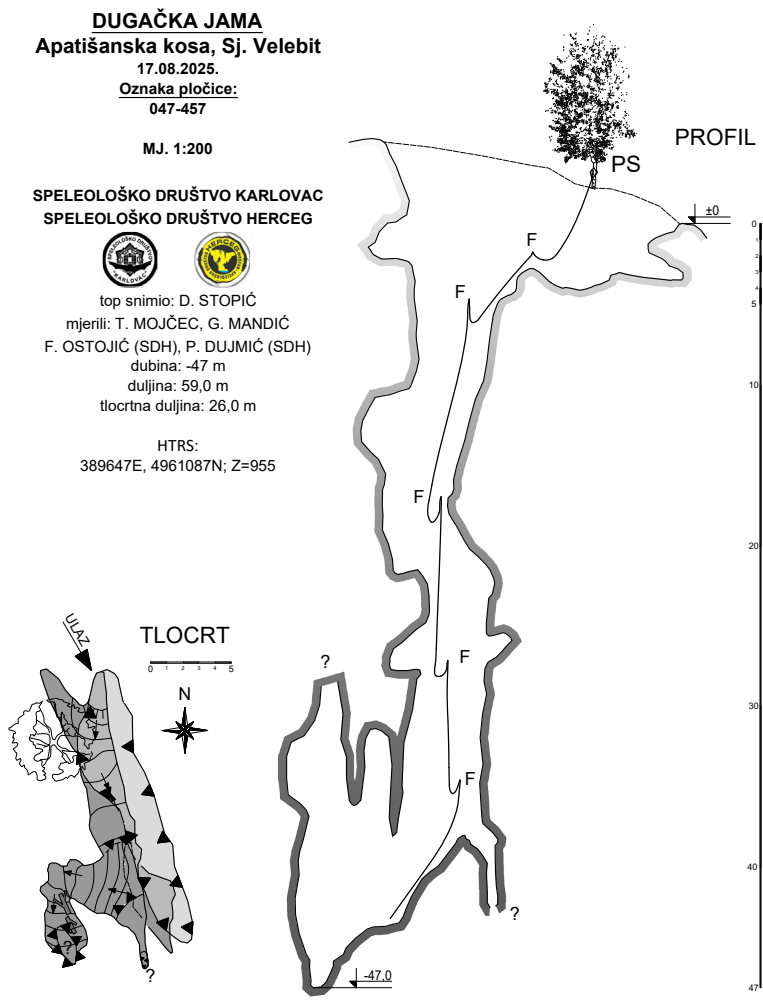
75. DUGAČKA JAMA

5,5 km od Kutereva u smjeru J 30°Z, na sjeveroistočnoj padini Apatinske Kose, od kote 1227 u smjeru S 15°I 700 m. GŠ 44°46'51"S; GD 15°6'42"E. Nv 920. Db 38 ? nije do kraja istražena. Crtež T VII.

Opis i skica profila Dugačke jame prema istraživanjima Speleološkog društva Hrvatske iz 1962. (područje Senj 2)

U okolici ovoga područja, lidarom smo potvrdili još dva speleološka objekta koje ovom prilikom nismo istražili.

Na terenu koji je omeđen Vranjkovom dragom i Vranjkom sa sjeverne strane, Mrkvištem sa zapadne i cestom za Alan s južne, po lidaru smo našli više od 30 potencijalnih ulaza i plan je bio fokusirati se najviše na to područje. Na kraju smo se zadržali u sjeveroistočnom dijelu ispod vrha Goljak i ispod područja Golići i Grebalište, a ostatak terena tek moramo obići. Na tom terenu počeli smo raditi još 2018., jednu jamu čak i 2003. (Mrtvački znoj), a 2022. godine u jami Vranjkovački jaz, na 100 m dubine ostali smo bez špaga, zato smo i odlučili malo detaljnije pogledati šta ima na tom terenu pomoću blagodatni lidara. Ovom prilikom topografski smo snimili dva objekta. Na trećem, koji trenutno ima oko 100 m dubine i ima mogućnosti za napredovanje, pokvario nam se Distox i smanjio nam mogućnosti jer smo spali na samo jedan komplet za crtanje. Dodatno smo pregledali i istražili dvije špilje te potvrdili tri vertikalna ulaza većih dimenzija.

Ulaz u Dugačku jamu | Foto: Goran Mandić

Detalj iz Dugačke jame | Foto: Petar Dujmić

► Vranjkovački jaz

Jamu nam je 2018. pokazao tadašnji rendžer PP Velebit, danas slobodni umjetnik Josip Tomaić. Prva ekipa odustala je zbog opasnog ulaznog lijevka prekrivenog sitnim materijalom koji se sav slijeva u vertikalnu.

S obzirom na neke šumove u komunikaciji, izgubili su se podaci o položaju jame te smo je ponovo morali tražiti 2022. godine. Srećom, pronašli smo i vlak koji prolazi nedaleko od ulaza, a kojom se dobrim terenskim vozilom s dobrim vozačem dođe na 50 m iznad jame.

Jama je jednostavne morfologije, tzv. bunar. Ulaz je imponozantan – oko 23 × 12 m – sa strmim ljevkastim liticama prekrivenim sitnim materijalom. Jama je izrazito kršljiva i opasna gotovo do dna. Kamen se može baciti do dna, ali stalno udara o rubove pa je teško procijeniti dubinu.

Tim od dva speleologa 2022. godine opremio je jamu do 120 m dubine, gdje smo ostali bez užeta u otvorenoj širokoj vertikali. Laserom je izmjereno još oko 50 m do dna, a zbog tupog zvuka pretpostavili smo da je riječ o snijegu. Zaključili smo da u jamu zbog kršljivosti ne smije ići više od dvije osobe, sidrište za sidrištem. Trebale su tri godine da se vratimo – naravno, nas četvorica.

Tijekom akcije, osim opremanja i topografskog snimanja, odradili smo i videosnimanje i fotografiranje. Jama je postavljena do dna, koje se pokazalo kao veliki sipar sitnog materijala koji se spušta prema sjeveroistoku u usku, neprolaznu pukotinu. Iznad samog dna uspinje se uski kanal koji nam je dao lažnu nadu u nastavak jame. Kanal se blago spušta, zavija prema sjeveru gdje završava dvoranicom bez perspektive i bez zraka. Nažalost, time su naše nade u nastavak jame potonule te smo oprezno izašli i raspremili jamu.

Konačna dubina jame iznosi 194 m, a duljina je 242 m. Za opremanje je potrebno 350-400 m užeta te 21 komplet $\Phi 8$.

Ulaz u jamu Vranjkovački jaz | Foto: Goran Mandić

Vranjkovački jaz | Foto: Dinko Stopić

► Kraljevstvo hladnih zidova

Ovo je bio prvi objekt na koji smo naišli obilaskom lidar točaka i izgledao je vrlo obećavajuće. Pri dnu velike stijene nalazi se špiljski ulaz 5 × 4 m koji nastavlja kosim prostranim kanalom duljine oko 20 m, dna prekrivenim stijenama. To nije česta pojava na sjevernom Velebitu gdje uvelike prevladavaju vertikalni ulazi. Nakon početne kosine slijedi skok od 5 m. Stijena izgleda kompaktno, a bacanjem kamena činilo se da kanal dalje ide kosinom ili siparom te da se dalje radi o većem prostoru.

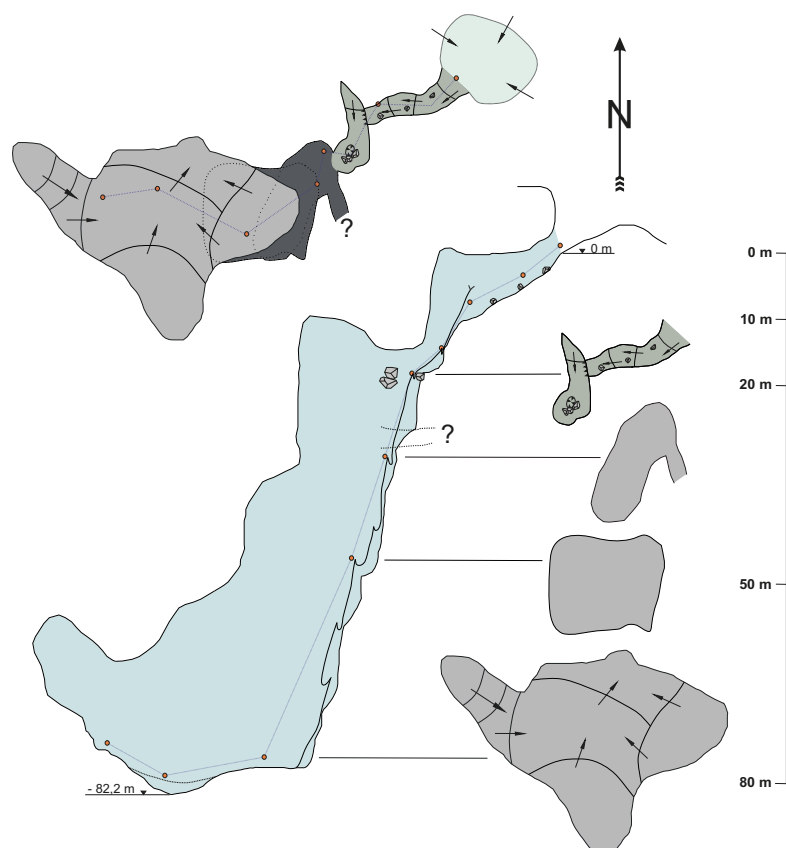
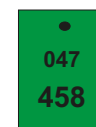
Sljedeći dan, kad smo ušli s opremom, stijena više nije izgledala tako kompaktno. Slijedio je još jedan skok od 4 m te prolazak pokraj velikih uglavljenih stijena. Umjesto kosine nalazile su se male police na kojima se ne može skinuti s užeta, a koje su pri prolasku i bacanju kamena povlačile sitni materijal i stvarale dojam sipara.

Nakon toga slijedi vertikala od oko 55 m koja vodi do dna jame na 82 m dubine. Dno je velika dvorana 30 × 25 m i 25 m visine. U dvorani nema vidljivih mogućnosti za napredovanje, ali na oko 30 m dubine, desetak metara ispod uglavljenih stijena, u jugoistočnome dijelu vidi se kanal.

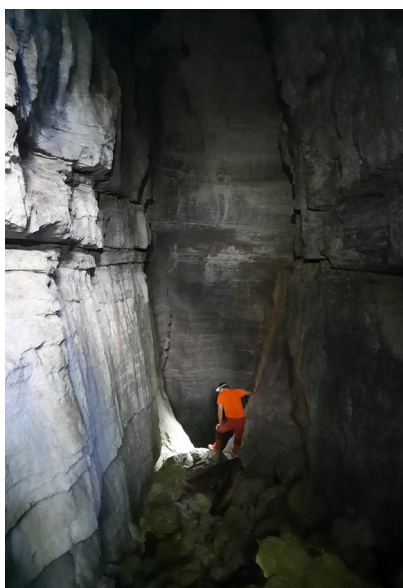
Kraljevstvo hladnih zidova

Vranjkovac, Sjeverni Velebit

Br. pločice: 047-458
 Duljina: 117,5 m
 Horiz. duljina: 68,3 m
 Dubina: -82,2 m
 Koordinate (HTRS): 382343E, 4955396N, Z: 1416 m
 Topografski snimio: Goran Mandić
 Mjerio: Petar Dujmić
 Opremao: Predrag Rade
 Istražili: SD Karlovac, SD Herceg
 Datum istraživanja: 19.08.2025.
 Nacrt uredio: Goran Mandić

Ulaz u jamu Kraljevstvo hladnih zidova
 Foto: Goran Mandić

Na kraju špiljskog dijela u jami Kraljevstvo hladnih zidova | Foto: Goran Mandić

Prolazak kroz urušene blokove u jami Kraljevstvo hladnih zidova | Foto: Petar Dujmić

Pri rasporemanju u njega smo bacili kamen koji je pao oko 20 m i nije završio u dvorani pa bi to trebalo provjeriti prečenjem.

Za opremanje objekta potrebno je cca 130 m užeta te devet kompleta $\Phi 8$.

Na području Begovače u blizini Careve kuće, ostao nam je jedan nedovršen objekt, kojega smo ovom prilikom do kraja istražili i topografski snimili.

► Slatke bakice

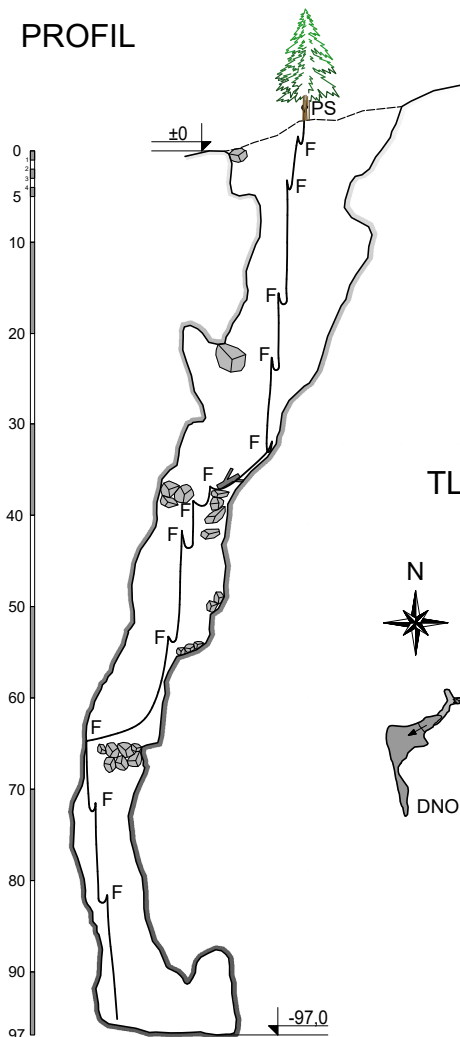
Ovu jamu pronašli smo 2023. obilaskom ranije istraživanih objekata na području Begovače, u svrhu zamjene pločica i fotografiranja ulaza za Katastar. Po kamenu je bilo jasno da je riječ o jednom od dubljih objekata u tome području. Jama je već tada potpuno istražena, ali u dvije etape. Prvo je postavljena i nacrtana do dubine cca 50 m gdje smo ostali bez užeta. Još su se istu večer, dok se sav normalan svijet opuštao uz vatru, dvojica nestrpljivih vratili u jamu i istražili je do dna. S obzirom da smo sljedećih dana imali druge planove, a i entuzijizam je zbog završetka jame splasnulo, trebalo nam je dvije godine da se vratimo i završimo što smo započeli.

Ulazna vertikala nalazi se na sjecištu dviju pukotina: 18×3 m (S-J) i $11 \times 2,5$ m (I-Z). Vertikala je pukotinska, meandrasta, uska i duga, pruža se prema jugozapadu. Na dnu meandar zakreće gotovo 90° prema jugu. Dno je blatno, voda se procjeđuje, ali prolaska nema. Stijenke su cijelim putem isprane, nema sigovine, a na kraju se skuplja nešto nakapnice. Mjestimično se osjećalo slabo strujanje zraka koje nestaje na dnu.

Eventualna perspektiva postoji prečenjem prema rubovima vertikale u nadi ulaska u meandar ili paralelni kanal.

Zbog svoje morfologije za opremanje jame potrebno je 180-200 m užeta te 12 kompleta $\Phi 8$.

PROFIL

SLATKE BAKICE Begovača, Kita Gavranuša,

Sj. Velebit

25.06.2023.

20.08.2025.

Oznaka pločice:

047-564

MJ. 1:500

SPELEOLOŠKO DRUŠTVO KARLOVAC

top snimio: D. STOPIĆ

mjerili: T. MOJČEĆ, P. RADE

dubina: -97 m

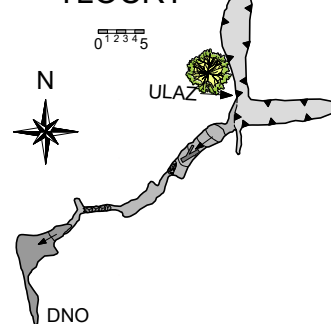
duljina: 120,0 m

tlocrtna duljina: 45,0 m

HTRS:

385936 E, 4957541N; Z=1159

TLOCRT

Početak kampa u autu se vrtio CD „Opće Opasnosti“ pa smo u dokolici pronašli pravo vrelo imena za nove speleološke objekte, što je vidljivo u nekim od naziva. Ostalo nam je još mnogo potencijalnih imena, a ako ne pronađemo bolju inspiraciju (što je teško), trebat će ih iskoristiti.

Tijekom istraživanja Slatkih bakica počela je kiša koja nije prestajala, a prognoza je bila još lošija. Odlučili smo ranije završiti kamp jer daljnji rad više nije bio moguć.

U periodu od 15. kolovoza do 21. kolovoza u radu kampa sudjelovalo je sedam speleologa SD Karlovac, dva speleologa iz SD Herceg i dva gosta. Topografski je snimljeno šest objekata (ukupne dubine 481 m i stvarne duljine 654 m), tri su dodatno istražena bez nacrtu i potvrđeno je osam novih ulaza u speleološke objekte koje je potrebno istražiti. Teren u blizini Vranjokovca pokazao se vrlo perspektivnim – ulazi velikih dimenzija, a speleološki objekti su većih volumena, vrlo kršljivi, zahtjevni i opasni za istraživanje.

Unatoč lošem vremenu i ranijem zavšetku, prikupili smo mnogo korisnih informacija o terenu, pristupima i objektima. To će nam biti važna baza za nastavak istraživanja jer vjerujemo da nas tamo očekuju još brojni zanimljivi speleološki objekti.

► Literatura

- Speleološko društvo Hrvatske. (1962). Speleološki objekti na karti 1:50.000 Senj 2.

Dio ekipe s kampa | Foto: Dinko Stopić

Speleološki objekti topografski snimljeni na kampu

Ime speleološkog objekta	Pločica	Dubina	Stvarna duljina	Tlocrtna duljina
Uzalud sunce sja	047-454	31,0 m	75,0 m	59,0 m
Prokleta navika	047-574	29,8 m	41,1 m	16,8 m
Dugačka jama	047-457	47,0 m	59,0 m	26,0 m
Vranjkovački jaz	047-332	194,0 m	242,0 m	88,0 m
Kraljevstvo hladnih zidova	047-458	82,2 m	117,5 m	68,3 m
Slatke bakice	047-564	97,0 m	120,0 m	45,0 m
		481,0 m	654,6 m	303,1 m

The summer camp of the Speleological Society Karlovac on Northern Velebit in 2025

The summer camp of the Speleological Society Karlovac was held from 15th to 21st August 2025 in the Northern Velebit area, based at the Apatišan mountain hut. The aim was to continue the investigations initiated in previous years, re-examine previously known entrances, and explore a number of lidar-identified potential sites. Despite poor weather and the need to end the fieldwork earlier than planned, the camp yielded notable results. A total of six speleological objects were topographically surveyed, with a combined depth of 481 m and a total measured length of 654.6 m. Uzalud sunce sja (31 m) and Prokleta navika (30 m) proved to be smaller pits with no significant prospects for continuation. Dugačka jama (47 m) was confirmed as a previously discovered object, also without promising continuations. The most significant part of the camp was the continued exploration of Vranjkovački jaz, an impressive and highly unstable shaft 194 m deep. After partial exploration in 2022, the cave was finally rigged to the bottom, which consists of a large scree cone with no possibility of further progress. Kraljevstvo hladnih zidova (82 m) ends in a large chamber, with the only potential continuation located at about 30 m depth and requiring further traversing. Slatke bakice (97 m) is a relatively narrow meandering fracture where potential continuations exist along the distant margins of the vertical, but these require a more technically demanding approach. In addition to the surveyed objects, eight new entrances were confirmed, and lidar data revealed more than thirty potential locations in the Vranjkovac area awaiting further investigation. The terrain between Vranjkova draga, Goljak and Grebalište proved to be extremely promising, but also very demanding due to its instability and complex morphology. The camp brought together seven members of Speleological Society Karlovac, two members of Speleological Society Herceg, and two guest participants. The collected data and newly acquired knowledge of the terrain form a solid foundation for further exploration of this area, which clearly still conceals numerous valuable speleological features.